

Intervju sa Dr Predragom Balaševićem, predsednikom Vlačke narodne stranke

Vlačka narodna stranka sa sedištem u Boru, predstavlja najozbiljniju političku organizaciju sa vlaškim predznakom koja deluje na prostoru severoistočne Srbije.

Na izborima za Nacionalni savet vlačke nacionalne manjine 2006. i 2010 godine, liste koje je predvodila osvajale su ubedljive pobede.

Izbori za Nacionalni savet vlačke nacionalne manjine održani 26. oktobra 2014. godine, protekli su bez učešća Vlačke narodne stranke.

O razlozima za neučestvovanje na ovim izborima za sajt www.zajedicavlahasrbije.com govori Predrag Balašević, predsednik VNS.

Gospodine Balaševiću, nekoliko vlaških organizacija, među kojima i partija čiji ste prvi čovek, potpisalo je deklaraciju kojom se poziva na neučestvovanje na izborima za nacionalni savet vlačke nacionalne manjine.

Šta su bili osnovni razlozi koji su vas naterali da bojkotujete ove izbore ako se uzme u obzir činjenica da ste na predhodna dva izbora predvodili listu koja je osvajala najviše glasova?

Osnovni razlog za bojkot je pre svega obesmišljavanje rada nacionalnog saveta kroz grubo uplitanje partija većinskog naroda u njegov rad. Kao što ste već istakli, na dosadašnje izbore smo, uprkos brojnim neregularnostima, uspevali da osvojimo najviše glasova.

Međutim, ako protiv sebe imate državni aparat, onda vam pobeda na izborima apsolutno ništa ne znači. Nakon pobede na prvim izborima za Nacionalni savet vlačke nacionalne manjine (NSVNM) tadašnji sekretar za manjinska pitanja u vladi Republike Srbije Petar Lađević, kadar DSS, odbijao je da registruje savet zbog toga što smo doneli odluku da službeni jezik vlačke nacionalne manjine bude – književni rumunski jezik. Savet je registrovan tek nakon više od godinu dana prenemaganja uz pretnju da ćemo pravdu potražiti pred Međunarodnim sudom pravde u Strazburu. Uprkos registraciji, doživljavali smo saplitanje na svakom koraku uz čuvenu floskulu da „unutar saveta postoji i druga strana čije se mišljenje, takođe, mora uzeti u obzir“.

Prilikom izbora za drugi saziv NSVN u junu 2010. godine, gotovo da nije bilo partije većinskog naroda koja nije imala svoju listu na tim izborima.

Cilj je, dakle, bio da sve odluke NSVNM budu donošene ne u Boru već u Beogradu.

Onda smo shvatili da je izlaziti na ovakve izbore besmisleno jer takvi izbori predstavljaju najobičniju farsu.

Pri tom uverenju smo još čvršće ostali nakon što od obećanja o fer izborima, koji podrazumevaju nemešanje partija većinskog naroda, nije bilo ništa.

Neki Vas optužuju da ste, bojkotom ovih izbora, savet bez borbe prepustili Vašim političkim protivnicima.

Imajući u vidu sve okolnosti koji su pratili izbore za prethodna dva saveta, sa ili bez borbe partije na vlasti bi svakako uspostavile kontrolu nad savetom. Da smo dobili većinu, ko nam garantuje da ne bi bila donešena uredba da je za konstituisanje potrebna dvotrećinska umesto prosta većina?

Sve to se dešavalo Bošnjacima 2010. godine, koji su kud i kamo organizovaniji od nas.

Na sastanku na Borskom jezeru u avgustu ove godine, od premijera Vučića ste dobili uveravanja da će se prekinuti sa praksom mešanja političkih partija većinskog naroda u izbore za nacionalni savet vlaške nacionalne manjine.

Na sastanku na Borskom jezeru, kome su prisustvovali premijeri Srbije i Rumunije, Aleksandar Vučić i Viktor Ponta, premijer Srbije je obećao da se Srpska napredna stranka (SNS) neće mešati u izbore za NSVNM. Premijer Vučić je pažljivo slušao naša izlaganja i istakao da ne može da bude srećan ako postoje građani koji imaju probleme te da će država učiniti sve da se ti problemi otklone. Tom istom sastanku prisustvovao je i ministar inostranih poslova Ivica Dačić, koji je inače i predsednik Socijalističke partije Srbije (SPS) od koga nismo dobili takvo obećanje, što je rezultiralo otvorenim mešanjem SPS u izbore za NSVNM.

Da li je održano obećanje da se SNS neće mešati?

Iz onoga što smo videli na izborima, SNS je na listi Socijalističke partije Srbije kandidovao predsednike opština, narodne poslanike, odbornike u skupštinama opština, direktore javnih preduzeća... Imamo pouzdane informacije da je sin predsednika Tomislava Nikolića, Radomir Nikolić, koji je inače predsednik Izvršnog odbora SNS, direktno učestvovao u kadriranju ove izborne liste.

Lista koju je predvodio Radiša Dragojević je odnela ubedljivu pobedu na izborima. Da li Vas je iznenadila ubedljiva pobeda liste Vlasi za Srbiju Srbija za Vlahe?

Nije! To se i moglo očekivati. Ova lista je imala logističku podršku opštinskih odbora kako SPS tako i SNS u većini opština u istočnoj Srbiji. Dadajmo tome medijsku promociju kao i nesebičnu podršku opštinskih uprava, javnih preduzeća te istaknutih javnih političkih ličnosti bliskih ovim strankama. Da ne govorimo o finansijskoj podršci koja je ključ svakog izbornog uspeha.

Nadalje, njihova lista je imala kontrolu celog biračkog procesa: od postavljanja ljudi u izbornim komisijama u opštinama, pa sve do kontrolora na samom biračkom mestu. Posedujemo dokaze da se u pojedinim opštinama kralo, i to tako što se dozvoljavalo da jedan glasač glasa za više osoba, što se može uočiti kroz upoređivanje potpisa sa biračkih mesta.

Država je htela da pokaže da je veliki broj Vlaha izašlo na izbore i da su podržali listu SPS, jer je navodno to „volja građana“.

Da se nije figuralo sa brojem izašlih, koji je veštački uvećavan, izlaznost bi bila znatno manja.

Najveći gubitnik ovih izbora je pokret Slobodana Perića, narodnog poslanika iz Petrovca na Mlavi. Negira li neuspeh njegove liste tezu da je SNS bila aktivno uključena u izborni proces?

Očigledno da Slobodan Perić, koji je i narodni poslanik SNS, nije imao podršku partijskog vrha, što je rezultiralo odbijanjem pojedinih opštinskih odbora SNS da značajnije mobilišu svoje članove i simpatizere. To se vidi i iz izuzetno slabog izbornog rezultata. Ovo, naravno, ne ukazuje da SNS nije uzela učeće na ovim izborima. Naprotiv!

Primetno je da su odbori SNS u istočnoj Srbiji, koji se smatraju lojalnim Tomislavu Nikoliću, više nego aktivno učestvovali dajući podršku listi socijalista.

Na osnovu podataka koje je iznela Republička izborna komisija, na izborima za Nacionalni savet vlaške nacionalne manjine glasalo je 32% upisanih birača. Smatrate li da je bojkot ovih izbora uspeo?

To, pre svega, pokazuju brojke. Na izborima pre 4 godine izašlo je blizu 47% građana upisanih u posebni birački spisak. Na ovim 32%, što je za 15% manje. Takođe treba reći da je 2010. bilo više građana vlaške nacionalnosti koji su bili upisani u posebni birački spisak (PBS) nego na ovim izborima. Daću vam jedan primer. U Boru je u PBS ove godine bilo upisano 6407 građana. Od toga je izašlo 1407, ili nešto manje od 22%. To je upola manje nego 2010. godine. Na izborima 2010. godine je samo naša lista osvojila više glasova nego sve četiri liste zajedno na ovim izborima. Takođe, na osnovu analize ovih izbora, sa čijim rezultatima ćemo veoma brzo izaći u javnost, vidi se da u onim opštinama gde se nisu uplitala partije na vlasti, izlaznost se kreće od 4% do 15%. To bi, po meni, bila realna procena izlaznosti na ovim izborima. Jer, tamo gde nije bilo kontrole izbornog procesa, beleži se izlaznost od 50% pa sve do neverovatnih 89%. Iz ovoga može i onaj koji nije dovoljno upućen u dešavanja u našoj zajednici, brzo da zaključi da nešto nije uredu i da su stranke na vlasti zaista preterale. Zamislite da su se ovakve stvari dešavale proletoš na republičkim izborima. Da li bi SNS, ili neka druga partija većinskog naroda, ćutala ili bi na sav glas ukazivala na izbornu krađu? Siguran sam da bi se svakodnevno u medijima samo o tome izveštavalo. Ali, sada mediji ćute, kao da se ništa nije desilo, a desila se velika bruka na koju je država zažmurila. Uveravam vas da mi o tome nećemo ćutati, već ćemo iznositi sve u javnost i pred međunarodne institucije, jer je više nego očigledno da naše institucije neće ništa preduzeti.

Najavljuje se osnivanje paralelnih institucija. Šta se pod tim podrazumeva?

Vlaške organizacije koje su potpisale deklaraciju 5. oktobra 2014., a među njima je i Vlaška narodna stranka, formiraće paralelne vlaške institucije. To znači da ćemo da koristimo druge vidove borbe za očuvanje kulturne autonomije vlaške nacionalne manjine. Na to nas primoravaju državne institucije. Imajući u vidu da država ne želi da uspostavi dijalog sa vlaškim organizacijama, u rešavanju brojnih pitanja kao što su: uvođenje maternjeg jezika u školstvo, mediji na maternjem jeziku, depolitizacija NSVNM i bogoslužje na maternjem jeziku pod jurisdikcijom Rumunske pravoslavne crkve, mi ćemo zatražiti pomoć međunarodnih institucija i posebno Rumunije, kako bi se što pre krenulo u rešavanje ovih problema.

Državni vrh Republike Srbije se uporno poziva na Ustavom zagantovano pravo svakog pojedinca da se slobodno izjasni o svojoj nacionalnoj pripadnosti. Nije li rešenje moglo da se nađe napuštanjem vlašskog u korist učestvovanja u izborima za rumunski nacionalni savet?

Niko ovde nikome ne osporava to pravo. Nije problem u tome kako ko izražava svoju nacionalnu pripadnost. Ovde država uskraćuje pravo onim Vlasima koji koji prihvataju da im je rumunski maternji jezik i da im je Rumunija matica.

Ovde se od jezičkog pravi političko pitanje. Umesto stručne javnosti, arbitrira dnevna politika.

Odatle dolaze svi sporovi. Država forsira onaj ispolitizovani deo zajednice koji uz pomoć ginekologa, nastavnika fizike i muzike standardizuje nekakav vlaški jezik a da pritom ne želi da čuje glas stručne i naučne javnosti.

To se ne želi jer je odgovor vrlo jasan! Vlasi su govornici banatskog i oltenskog narečija rumunskog književnog jezika i to će vam potvrditi svaki lingvista u Srbiji i svetu.

Kada je u pitanju Rumunski nacionalni savet, naša braća u Banatu imaju sasvim druge potrebe od nas južno od Dunava. Dok se oni bore da im se, zbog malog broja dece, ne zatvore postojeće škole u mestima gde žive Rumuni, mi se borimo da u istočnoj Srbiji uvedemo nekiliko časova rumunskog jezika nedeljno.

Dok se ovde vodi borba da se Rumunskoj pravoslavnoj crkvi odobri da gradi svoje hramove, kako bi Vlasi imali bogoslužnje na svom maternjem jeziku, braća u Banatu nemaju taj problem. Takođe, oni imaju na televiziji Vojvodine emisije na maternjem jeziku, mi ih nemamo. Država finansira njihove kulturne aktivnosti i iz Novog Sada i iz Beograda, nama je i ono malo što daju nedovoljno, pošto nas brojčano ima skoro deset puta više. To su samo neki od problema.

Kako vidite rešenje koje bi pomoglo vlaškoj manjini da sačuva pravo na kulturnu autonomiju?

Kroz nužno uspostavljanje dijaloga između države i manjinskih zajednica, bez posredovanja partijskih funkcionera partija većinskih naroda. U našem slušaju to znači depolitizacija Vlašskog nacionalnog saveta od partija na vlasti i ozbiljan početak dijaloga državnih institucija sa autentičnim vlaškim predstavnicima.

Bor 7 novembar 2014 god.